

Kun Attila: „Én hiszek a jobb világban. Kun Attila: „Én hiszek a jobb világban. Itt van előttünk, nem nehéz megtalálni. A butaságot nagyon nem szeretem. Főleg, ha a munkát, a tanulást akadályozza...”

Besztercebánya és Rimaszombat után Pozsonyban, az Arénában léptek színpadra, legközelebb pedig Komárom közönsége láthatja lenyűgözően tiszta, szellemes, új minőséget felmutató koreográfiáit. Search for better című szólójában előbb egy fénynégyzetet, aztán egy kört, majd a négyzetben egy fénykört sajátít ki (tesz magáévá) szemünk előtt megszülető, angolszász puritánságú táncával. Mindez persze nem véletlen: Kun Attila több mint két évet töltött a világ egyik legrangosabb együttesénél, a Rambert Dance Companynál. Azóta, hogy hazajött, több helyen is tevékenykedik, de mindenekelőtt a PR-evolution csapatával. Ahogy azt a Pozsony táncol elnevezésű fesztivál lapjának nyilatkozta: „A magyar táncosok általában hatvan százalékos teljesítményt nyújtanak, ami befejezetlen mozdulatokat, nem egészen tiszta színpadi előadásmódot és közepes technikai képességeket takar. A nemzetközi workshopoknak köszönhetően a PR-evolution táncosainak módjuk van túllépni saját határaikon, friss irányzatok felfedezésére, és megmutatni magukat egy olyan világban, amely új minőséget, új energiát, új mentalitást és új munkatempót biztosít számukra.

A Search for better tizenöt percében valami olyat produkál Kun Attila, amit táncszínpadon eddig elvétele láthatott a néző, akkor is csak külföldi együttesektől. Betáncolta, énjével, humorával, kedvességével és lazaságával telítette az általa választott, színpadra vetített geometriai alakzatokat. Időnként leállt, szusszantott, erőt gyűjtött, kísért a színpad szélére, almába harapott, megtörölte homlokát, feltúrte nadrágja szarát, és pontosan ott folytatta, ahol pár másodperccel korábban abbahagyta. Visszalépett a korábban félbehagyott mozdulatba. Játszott, idomult, „geometrikusan” táncolt. Betörte és kiszabadította magát, pajkos játékba fogott, majd haláli komolysággal váltott. Új mozdulatokat keresett, de a már megtaláltakat sem vetette el. Elhitette velünk, hogy minden ott és akkor, a szemünk láttára született, miközben tudtuk: minden mozdulat az előzőből eredt, tehát egy pontosan és precízen átgondolt mozgásrendszer születését követhettük nyomon. Intellektuális tánc ez a javából, nem kis érzelmi töltettel, és tökéletesre csiszolt technikával, amelyhez a klasszikust is nagyon tudni kell.

Kurtára szabott pályája során tud-e annyit adni és kapni a táncos, mint az a színész, aki még jóval a hatvan fölött is folyamatosan játszik?

Intenzív érzéseket adunk mi is.

A szavak ereje nélkül.

A gesztusok, a rezzenések a táncnál is megvannak, és telítettek, hiszen a táncos nem beszélhet. Ebből adódóan persze gesztusokban is nagyon sok klisé lehet felsorakoztatni.

A test is tud modoros lenni?

Tud. Olyankor hazudik. De hogy mennyit tud adni és kapni a táncos? Hétköznapi értelemben, ahogy az életünket éljük, ahogy megvesszük a tíz deka parizert, nem sokat. Szakmai értelemben viszont rengeteget. A színpad külön varázslat, külön dimenzió. A tánc olyan szintű kapcsolatokat tud teremteni az ember belső világával, hogy azt csak egy erős szorításhoz hasonlíthatom. Tizenöt-húsz év alatt, ha a táncos végig talpon tud lenni, ugyanolyan felkavaró gondolatokat, érzéseket közvetít, mint egy nagyszerű színész. Ehhez nem férhet kétség.

Pár évvel azután, amikor már komoly szerepeket kapott a Magyar Állami Operaház balettegyüttesében, hirtelen eltűnt. Külföldre szerződött. Mi volt ennek az oka? Úgy érezte, többet is bírna, csak nem pakolják, vagy inkább új hatásokra, új stílusokra, technikákra vágyott, mert attól tartott, ha marad, megreked egy ponton?

Arról, hogy miért mentem el, napokig tudnék mesélni. Röviden és tömören: ennek be kellett következnie. Akkor kezdtem igazán tisztán látni, amikor körülnéztem külföldön, és szembetalálkoztam a szakmával. A Táncművészeti Főiskola elvégzése után bekerültem a Kováts Tibor rendezte Budapest Baletthez. Az első nyitott együtteshez, amely fél év után meg is halt. Szétszedték. Utána az Opera következett, hét teljes év. Az utolsó négyet szólistaként táncoltam végig, csak jött egy hatalmas hiányérzet. Ez a kódja az egész történetnek. Ha bemegyünk a terembe, akkor ott munka van, munka legyen. Van egy hangszerünk, a testünk, annak különböző hangjai vannak, amelyeket a lehető legjobb módon próbálunk megszólítani. Nincs kifogás, nincs kibúvó.

Ez eddig a test.

De a lélek is ebből építkezik. És ez most mellékes lett. Nem tudom, az elkövetkező tíz évben várható-e valamiféle változás e téren. A székek biztosan maradnak és a kapaszkodók is, csak a lényegre, a minőségre valahogy kevesebb figyelem irányul.

Állítólag volt olyan estéje is, amikor két előadásban, két színházban táncolt.

Ladányi Andreával dolgoztam a Budapesti Tavaszi Fesztiválon. Megnyertük mind a három díjat, amit kiosztottak. Az előadást természetesen előre egyeztettük az Operaházzal, ahol azon a bizonyos estén a Rómeó és Júlia volt műsoron. Mercutiót táncoltam. Aznap a második szereposztás ment, csak lesérült a kollégám, a másik Mercutio.

Direkt?

Nem.

A beugrás szempontjából végül is mindegy.

Mennem kellett. Ladányi Andrea koreográfiáját átrakták az esten, én letáncoltam az első és második felvonást az Operaházban, megöltek szépen, s miután összehúztam a függönyt, úgy, ahogy voltam, Mercutio jelmezében, véresen átmentem a Thália Színházba. Ott levetkőztem, lemostam magamról a vért, felvettem a mesejelmezt, eltáncoltam a darabot, visszavettem a véres jelmezt, és szaladtam vissza az Operába, a meghajlásra. Seregi László, a darab koreográfusa tudta, hogy megmentettem az előadást, én mégis azt mondtam: „Kalap, kabát, indulás.” És elmentem.

Az Operaházból is, meg az országból is.

Eladtam a lakásomat, a pénzt, amit kaptam érte, elutaztam, és így kerültem Londonba, a világhírű Rambert Baletthez. Olyan helyet kerestem ugyanis, ahol a munkának értéke van. Az nagyon fontos nekem. A legfontosabb. Egy táncos minden este a szívét-lelkét, inszalagját viszi vásárra, ezért olyan társulatra vágytam, ahol szakmailag fejet tudok hajtani azok előtt, akik ott állnak előttem. Az ember folyamatosan tanul, ez nem kérdés, nem misztika és nem ezotéria. Tehát van egy bizonyos periódus, amelyet az ember eltölt egy helyen, ott igyekszik mindent magába szívni, és megy tovább. Nyugat-Európában ez így természetes. Ma is úgy érzem: jóval előbb el kellett volna mennem.

A Rambert-társulathoz eredetileg mindössze két napra ment.

Gondoltam, körülnézek. Csak a két napból két hét lett, és utána kaptam szerződést. Amikor elkezdtem gyakorolni velük, épp akkor egy Kylian-bemutatóra készültek. Azt én is betanultam, bár előadásom csak később lett belőle. Az viszont nem volt kérdés, hogy

megyek-e vagy maradok. Maradni akartam. Számomra olyan szintű művészeti sokk volt, ahogy dolgoznak, ahogy a vezetőség a táncosokhoz viszonyul, ahogy vigyáznak rájuk, hogy egyetlen percig sem kellett azon töprengenem: merre tovább? Ahogy betettem a lábam hozzájuk, rögtön megéreztem, hogy ott a helyem. Hogy ott jó lesz nekem. Két és fél évet töltöttem az együttesnél.

Miért nem hármat vagy tizenhármat?

Húzott haza a család. Még hozzá erősen. Az első évad második felét töltöttem Londonban, amikor itthon gyerekünk született. A tempó pedig eszeveszett volt az együttesnél. Az első évadban tizennégy bemutatóm volt.

Ez önmagáért beszél.

Általában harminc-negyven perces darabokat tanultunk be, de voltak rövidebbek is. Egy huszonhárom tagú együttesnél mindenki rengeteget táncol. A tizennégy darab úgy jött ki, hogy három új bemutatóm volt, tizenegy darabba pedig be kellett lépnem.

Hogyan lehet ezt erővel bírni?

Igyekeztem.

Látták, milyen lelkes, mennyire teherbíró, és jól megpakolták.

Ki is facsartak rendesen, mint a többieket, ezzel együtt mégis azt mondom: ott vigyáznak a táncosokra. Mindenkit érzékenyen kezelnek. Tudják, mitől marad életben a minőség.

Régi terve volt, hogy egyszer önálló együttese legyen?

Már kint, Londonban is motoszkált a fejemben az itteni munka. És nem csak az együttesalapítás. Az egy „kényszerű” történet volt. A hazai finanszírozási rendszer ugyanis nem engedi meg, hogy projektrendszerben működjön a dolog. Össze kell gyűjteni pár embert, és létre kell hozni egy együttest, ha külön úton akarsz járni. Én úgy akarok dolgozni a PR-evolutionnal is, mint a Rambert Dance Companyval. A testem, a zsigereim azt mondják: ez csak így működik. Magyarországon nagyon sok a tehetséges ember, a tehetséget azonban ápolni, gondozni kell, irányítani, vinni és tanítani. Londonból, ha csak tettem, minden hétvégén utaztam haza, hogy lássam a családomat, aztán vissza, így a második évad végére rendesen elfáradtam. A harmadik évnek is nekiszaladtam, de akkor már benne volt a fejemben, hogy ha mi is megteremtjük ugyanazokat a feltételeket, munkakörülményeket, mint a jeles nyugat-európai együtteseknél, akkor bizonyára kiderül: mi is tudunk olyan jól és szépen táncolni, mint ők.

A körülmények megteremtéséhez azonban sokszor magas falakat kell ledönteni. És nemcsak Magyarországon. Ez Szlovákiára és Csehországra is érvényes.

Erről sajnos napokig beszélhetnénk, és vagy azzal kezdenénk a mondatot, hogy „mégis”, vagy azzal, hogy „mégsem”.

Harmadik éve, hogy újra itthon van. Nem érzi azt, hogy túl korán jött haza?

Nem. Ezt a PR-evolution léte, sikere is igazolja. Az eddig elért eredmények, a táncosok, akik úgy mozdulnak, úgy változnak át a színpadon, hogy közben az általam megtapasztalt nyugat-európai minőséget hozzák. Változik a testük, a mentalitásuk, a tánchoz való viszonyuk. Vagyis működik a teória, amellyel hazajöttem. Az adott anyagi körülmények mellett százszázalékosan működik a dolog. Két darabot vettünk át a Rambert Dance Company repertoárjáról, nyugat-európai balettmesterek formálnak-alakítanak bennünket, ami nagyon nagy öröm számomra. Abból a támogatásból, amit kapunk, négy ember tartható el, de mindig hívok vendégtáncosokat.

Legutóbb az Operaházból jöttek hárman.

Őn persze dolgozik másutt is. Győrben, Szegeden, Pécsen.

Legutóbb a Győri Balett számára a Tavaszünnepet koreografáltam, de például Zürichben két Forsythe-táncossal alkotunk egy triót, a nyár után velük folytatom a munkát. Az alkotás, a színpad, erre már rég rájöttem, nem is annyira pénzbe, mint inkább szívbe kerül. Ha mil-liókat kapnánk, lehet, hogy eltunyulnánk, de mivel nagyon kevés pénzből gazdálkodunk, minden történetnek a mélyére kell ásnunk, s inkább humánforrásból hozzuk létre a produkciót.

Visible shape című alkotásával, amelyet a pozsonyi közönség is láthatott, tavaly Az évad legjobb koreográfiája címet nyerte el. Search for better című szólója azonban legalább ennyire értékes mű. „Keressünk egy jobb világot!” – biztatja vele a nézőket.

Én hiszek a jobb világban. Itt van előttünk, nem nehéz megtalálni. A butaságot nagyon nem szeretem. Főleg, ha a munkát, a tanulást akadályozza. Azt nehezen viselem. A saját történetemmel viszont jól elvagyok.

Felesége az Operaház híres Júliája: Wolf Katalin. Neki még nem készített szólót.

Még nem, de a gondolataimban már készül a darab. Mivel ott van mellettem, ezért ez sokkal érzékenyebb történet. A megfelelő időben és a megfelelő helyen ez is meg fog születni. Kell az a pillanat, amikor ő is, én is egyszerre mondjuk ki, hogy „Most!” Én már csak erre várok.

SZABÓ G. LÁSZLÓ